

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 436/2015-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. septembra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], zastúpenej advokátskou kanceláriou Geško, Hulín a partneri, s. r. o., Ľubinská 3, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Richard Hulín, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Trenčín sp. zn. 38 Cb 13/2010 z 15. marca 2013 a rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 16 Cob 94/2014 z 21. októbra 2014 a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDACTED] odmieta.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. februára 2015 doručená sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 38 Cb 13/2010 z 15. marca 2013 a rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 16 Cob 94/2014 z 21. októbra 2014 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

Z predloženej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou doručenou okresnému súdu domáhala zaplatenia sumy 10 075,97 € s príslušenstvom. Okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 38 Cb 13/2010 o žalobe sťažovateľky rozhodol rozsudkom z 15. marca 2013 (ďalej aj „rozsudok súdu prvého stupňa“), ktorým žalobu sťažovateľky zamietol. Proti uvedenému rozsudku súdu prvého stupňa podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

Sťažovateľka v sťažnosti namieta, že okresný súd, ako aj krajský súd vec nesprávne právne posúdili, keď ignorovali podľa jej názoru rozhodujúce právne skutočnosti pre posúdenie jej návrhu. Svoj nárok na zaplatenie žalovanej sumy požadovala ako nájomca z titulu protihodnoty toho, o čo sa zvýšila hodnota predmetu nájmu. Sťažovateľka namietala a spochybňovala závery súdov oboch stupňov, ktoré sú podľa jej názoru v rozpore s vykonaným dokazovaním. Poukazovala na nesprávny záver týkajúci sa existencie súhlasu so zmenou veci, záver o kompenzačnej námietke a tvrdila, že v konaní nebola riadne uplatnená, ďalej tvrdila, že predmet nájmu nebol v stave spôsobilom na riadne užívanie, ako aj krajskému súdu vyčítala, že nereagoval na jej námietky, že uplatnený nárok bolo možné minimálne priznať z titulu bezdôvodného obohatenia podľa všeobecných ustanovení zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) o bezdôvodnom obohatení. Odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorý sa s poukazom na § 219 ods. 1 a 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) stotožnil s právnym názorom okresného súdu, považovala sťažovateľka za arbitrárne nedostačujúce, pretože jej neposkytlo odpovede na zásadné argumenty, čím v konečnom dôsledku malo dôjsť k porušeniu jej označených práv.

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti rozhodol nálezom, v ktorom vysloví porušenie jej označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu alternatívne nálezom, v ktorom vysloví porušenie jej označených práv rozsudkom okresného súdu, ako aj napadnutým rozsudkom krajského súdu, uvedené rozhodnutia všeobecných súdov zruší a vec vráti okresnému súdu na ďalšie konanie.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Keďže sťažovateľka svoj petit sťažnosti koncipovala alternatívne, ústavný súd v záujme poskytovania materiálnej ochrany jej základných práv a slobôd ustálil predmet

tohto konania podľa obsahovo širšieho petitu sťažnosti, tak ako to je uvedené v záhlaví tohto rozhodnutia.

1. Pokiaľ ide o rozsudok súdu prvého stupňa, ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať označený napadnutý rozsudok okresného súdu ani jeho predchádzajúci postup, keďže ho už meritórne preskúmal na základe odvolania krajský súd, ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť sťažovateľke ochranu jej právam.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti smerujúcej proti rozsudku súdu prvého stupňa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, IV. ÚS 155/2010, III. ÚS 311/2014).

2. Sťažovateľka vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podstata jej argumentácie spočíva v námietke nedostatočného a arbitrárneho odôvodnenia napadnutého rozsudku, ktorý spočíva v neústavnej aplikácii jednoduchého práva v rozpore s vykonaným dokazovaním a v tom, že krajský súd nedal odpoveď na jej zásadné argumenty uvedené v odvolaní proti prvostupňového rozsudku, len aplikujúc § 219 ods. 1 a 2 OSP sa stotožnil s právnym názorom súdu prvého stupňa a v podrobnostiach odkázal na odôvodnenie rozhodnutia prvostupňového súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (*mutatis mutandis* II. ÚS 71/97).

Námietku sťažovateľky týkajúcu sa arbitrárnosti napadnutého rozsudku krajského súdu je potrebné považovať za zjavne neopodstatnenú.

Podľa názoru ústavného súdu argumentácia krajského súdu uvedená v odôvodnení napadnutého rozsudku je dostatočná. V žiadnom prípade argumentáciu nemožno považovať za arbitrárnu či zjavne neodôvodnenú. Niet teda ani dôvodu na to, aby ústavný súd do veci zasiahol. Na tomto závere nemôže nič zmeniť okolnosť, že sťažovateľka má na celú vec odlišný názor a s napadnutým rozsudkom krajského súdu nesúhlasí. Táto okolnosť totiž sama osebe nemôže spôsobiť porušenie označených práv sťažovateľky.

Súčasťou konštantnej judikatúry ústavného súdu je názor, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd pritom nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorý sa stotožnil s právnym názorom uvedeným v rozhodnutí súdu prvého stupňa, a po preskúmaní odôvodnenia rozsudku okresného súdu dospel k záveru, že rozhodnutie je dostatočným spôsobom odôvodnené, krajský súd zrozumiteľne odôvodnil úvahy, ktoré zvolil pri rozhodovaní o nároku sťažovateľky, a právne závery, na ktorých je rozhodnutie založené, nemožno hodnotiť ako arbitrárne. Krajský súd podľa názoru ústavného súdu ústavne akceptovateľným spôsobom zdôvodnil, prečo v danom prípade sťažovateľkinej žalobe vyhovieť nemohol. Jednak poukázal na to, že nedostatok formy súhlasu so zmenou veci, v zmysle zmluvy o nájme bol potrebný písomný súhlas prenajímateľa a aj v prípade preukázania existencie ústneho súhlasu výpoveďou svedka nemožno považovať za dostatočný, za daný, preto okresný súd aj krajský súd dospel k záveru, že nie je možné postupovať v zmysle § 667 ods. 1 Občianskeho zákonníka a nárok z titulu zhodnotenia veci priznať, keďže podmienkou priznania takéhoto nároku je súhlas prenajímateľa so zmenou veci. Takisto všeobecné súdy na základe vykonaného dokazovania dospeli k záveru, že v konaní nebolo preukázané, že by medzi prenajímateľom a sťažovateľkou ako nájomcom bola uzatvorená dohoda, na základe ktorej by postačoval aj ústny súhlas so zmenou veci respektíve existoval konkludentný súhlas so zmenou veci. V nadväznosti na to všeobecné súdy postupovali v zmysle odseku 2 označeného § 667 Občianskeho zákonníka, ktorý rieši situáciu, keď so zmenou veci nebol udelený súhlas, respektíve súhlas v konaní nebol preukázaný. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na to, že úprava nárokov v súvislosti s nájmom veci a jeho zhodnotením je svojou povahou osobitnou úpravou bezdôvodného obohatenia, preto je vylúčená aplikácia všeobecných ustanovení o bezdôvodnom obohatení, pretože v opačnom prípade by táto osobitná úprava nárokov bezdôvodného obohatenia podmienená súhlasom prenajímateľa so zmenou veci stratila opodstatnenie, pretože by bolo možné vždy aj bez súhlasu prenajímateľa požadovať bezdôvodné obohatenie spočívajúce v zhodnutí veci po skončení nájmu. Preto požiadavka sťažovateľky, že jej nárok bolo možné posúdiť ako bezdôvodné obohatenie, neobstojí. Tvrdenie sťažovateľky, že predmet nájmu nebol spôsobilý na dohodnutý účel, sa javí v okolnostiach prípadu ako účelové, keďže predmet nájmu užívala, počas nájmu nemala výhrady v tomto smere, preto z hľadiska vysporiadania sa s touto odvolacou námietkou sťažovateľky postačovalo poukázať na závery

súdu prvého stupňa, keďže s touto jej obranou sa vysporiadal súd prvého stupňa, s ktorého závermi sa stotožnil krajský súd ako súd odvolací. Pokiaľ ide o posúdenie existencie kompenzačnej námietky údajne nevznesenej protistranou, ústavný súd spornosť tohto záveru krajského súdu nepovažoval za relevantnú z hľadiska predmetu konania, keďže z hľadiska uplatneného nároku predstavovala len nepatrnú časť 117,80 € oproti žalovanej sume 10 075,97 €. Aj v prípade nesprávneho posúdenia existencie kompenzačnej námietky všeobecnými súdmi by bolo potrebné zohľadniť intenzitu vplyvu na výsledok konania ako celok, preto aj prípadná miera porušenia označených práv z hľadiska ich účinkov na právne postavenie sťažovateľky by bola zanedbateľná. Vychádzajúc z uvedeného túto námietku sťažovateľky ústavný súd považoval za neopodstatnenú z hľadiska možnosti vyslovenia porušenia označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu.

O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06). Takéto pochybenie v ústavnoprávnom zmysle však ústavný súd v napadnutom rozsudku krajského súdu nezistil. Nesúhlas sťažovateľky s obsahom napadnutého rozsudku krajského súdu nie je dôkazom o jeho neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným.

Vychádzajúc z uvedeného a s poukazom na to, že obsahom označeného základného práva nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (II. ÚS 218/02, resp. I. ÚS 3/97), ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala reálnu možnosť vyslovenia ich porušenia po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. septembra 2015